

ATLAS ŚLĄSKA DOLNEGO I OPOLSKIEGO

Tematem drugiego w tym semestrze zebrania otwartego w Katedrze Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego było II wydanie „Atlasu Śląska Dolnego i Opolskiego”. O atlasie i przygotowaniach do jego wydania, opowiadał prof. Władysław Pawlak z Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego. Największym wyzwaniem okazało się zdobycie funduszy na realizację projektu. Spore trudności związane były także z opracowaniem treści atlasu. Problemem było przede wszystkim zdobycie z GUS aktualnych danych dotyczących działalności gospodarczej, gdyż mogły być one udostępnione tylko jako informacja poufna i płatna. Omawiając różnice między dwoma wydaniem „Atlasu Śląska Dolnego i Opolskiego”, prof. Pawlak podkreślił, iż nowsza publikacja została w całości opracowana techniką komputerową. Mapy wykonane zostały w programie CorelDraw i Freehand, zaś część z nich (szczególnie mapy statystyczne) przygoto-

FOT. ANDRZEJ MACIOCH

wywano także za pomocą aplikacji MapInfo. Dla porównania, w I wydaniu tylko 53% map wykonano metodą analogową. Sporo pracy redaktorom atlasu przysporzyła także reforma administracyjna z 1999 roku, gdyż z uwagi na zmiany granic województw, należało do nowego wydania dodać treść tematyczną dla kilku gmin. Poza tym uaktualniono treść wielu map. Porównując te same tablice z dwóch wydań atlasu, można zauważyć ciekawe procesy społeczne i gospodarcze. Przykładem mogą być m.in. mapy prezentujące urbanizację ekonomiczną, przyrost rzeczywisty, saldo

migracji, wielkość upraw, dostępność komunikacyjną oraz eksploatację węgla w kopalni Turossów. Oprócz samej aktualizacji danych, zmieniony został układ graficzny wybranych tablic. Dotyczy to np. mapy hipsometrycznej, mapy bezrobocia oraz planszy „Budżety gmin i opieka społeczna”.

Nowsza publikacja posiada ponadto bogatszą treść. O ile w pierwszym wydaniu (1997 r.) zamieszczono 117 tablic i 487 map, to w drugim (2008 r.) były już 123 tablice i 503 mapy. Do najciekawszych dodanych tematów zaliczyć należy plansze prezentujące zagadnienia związane z katastrofalną powodzią, jaka nawiedziła dorzecze Odry w 1997 roku (3 tygodnie po opublikowaniu I wydania). Opracowano m.in. mapę dawnego biegu Odry (z 1911 roku), mapę wielkości opadów w lipcu 1997 roku oraz arkusze w skali 1:50 000 prezentujące zasięg trzech największych powodzi wzdłuż Odry (z 1854, 1903 i 1997 roku), a także obszary potencjalnego zagrożenia powodziowego. Nowa jest także mapa wilgotności gleb, wylesień, międzywojewódzkich powiązań społecznych i gospodarczych oraz syntetyczna mapa gospodarcza.

JERZY KRÓLIKOWSKI

KRÓTKO

● Model 3D utworów geologicznych Tatr (blisko 5,5 km²) stworzyli naukowcy z Państwowego Instytutu Geologicznego i Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego; obraz 3D wiernie odtwarza wglębną budowę geologiczną utworów eocenu numulitowego między Doliną Małej Łąki a Doliną Lejową w Tatrach Zachodnich; od północy obszar badań ograniczają warstwy zakopiańskie, a od południa – spągowe wychodnie eocenu numulitowego; dolną granicą modelu jest wysokość 500 m n.p.m., górną natomiast powierzchnia terenu.

● Pracownicy Politechniki Gdańskiej wraz z ekspertami Polskiego Związku Motoryzacyjnego opracowali pierwszą mapę bezpieczeństwa polskich dróg; prezentuje ona ryzyko zajścia wypadków samochodowych na wszystkich drogach międzynarodowych w kraju; opracowana została na podstawie danych GDDKiA i policji; wynika z niej, że aż 55% badanych dróg uznano za bardzo niebezpieczne, zaś niewielkie ryzyko wypadków cechuje tylko 1% z nich; mapa ta jest częścią międzynarodowego programu EuroRAP, w którym uczestniczy 27 państw, głównie z Unii Europejskiej.

● Urząd Miasta Krakowa, wspólnie z Polskim Związkiem Niewidomych i Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie, opracował mapy komunikacyjne i turystyczne, które umożliwią osobom niewidomym i słabowidzącym łatwiejsze poruszanie się po mieście; mapy wykonano w nakładzie tysiąca egzemplarzy w dwóch wersjach: dla osób niewidomych i słabowidzących; do planów dołączono książki ze spisami skrótów oraz opisy zabytków w języku Braille'a i w druku powiększonym.

SZCZECIN URUCHOMIŁ NOWY GEOPORTAL

Urząd Miasta Szczecin uruchomił nowy portal mapowy, na którym udostępniono m.in. plan miasta, zdjęcia lotnicze, NMT oraz mapy akustyczne. Podstawową częścią witryny <http://gis.um.szczecin.pl> jest interaktywny plan miasta wraz ze zdjęciami lotniczymi z wiosny 2008 roku i zdjęciami satelitarnymi z 2003 roku. Użytkownik ma dostęp do 20 warstw tematycznych, w tym – co ciekawe – do warstwy pojedynczych drzew. Interfejs serwisu oferuje możliwość wyszukiwania adresów oraz przystanków i linii komunikacji miejskiej. W ramach geoportalu udostępniono trzy mapy historyczne – mapę fortyfikacji z 1721 roku oraz plany Szczecina z roku 1873 i 1919. Można je oglądać w wersji interaktywnej wraz z warstwami aktualnego planu miasta. Użytkownik ma również dostęp do NMT, który obejmuje także przedmieścia miasta, oraz do map akustycznych (łącznie 12 warstw). Poza tym na witrynie zamieszczono mapy wyników wyborów z 2004, 2006 i 2007 r. oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

ŹRÓDŁO: URZĄD MIASTA SZCZECIN

